

ODMOWIĆ (49) *vb pf*

Pierwsze o jasne. ♦ *W inf* -ó- (4), -o- (3); -ó- *Górntroas*; -ó- : -o- *Mącz* (3:3). ♦ *W imp* -ó- (1). ♦ *W pozostałych formach* -ó- (4), -o- (2); -ó- *PudłFr* (2); -o- *OpecŻyw*; -ó- : -o- *Mącz* (2:1).

inf odmówić (16). ♦ *fut 1 sg* odmówię (2). ♦ *2 sg* odmówisz (2). ♦ *3 sg* odmówi (5). ♦ *3 pl* odmówią (1). ♦ *praet 3 sg m* odmówił (9). *f* odmówiła (1). ♦ *3 pl m pers* odmówili (2). ♦ *imp 2 sg* odmów (1). ♦ *con 2 sg m* byś odmówił (1). ♦ *3 sg m* by odmówił (1). *f* by odmówiła (1). ♦ *impers praet* odmówiono (2); -ono (1), -(o)no (1). ♦ *part praet act* odmówiwszy (5).

Sł stp notuje, Cn s.v. odmawiam, Linde XVI – XVIII w.

1. Odrzucić czyjąś prośbę, nie zgodzić się na coś, sprzeciwić się; *negare Vulg, Mącz, Calag; denegare Mącz, Modrz; irritare, prohibere, renuere PolAnt; recusare Mącz* (41) : Beneficium abnegare, Odmówić. *Mącz* 116c; Abſchlagen. Odmowić. *Negare quod petit quis. Negare oranti. Negare poscenti. Calag* 5a; *Polixenę ráiá: [...] A iákóz tu odmówić! čás práwie po temu Górntroas* 59.

odmówić kogo, czego [w tym: komu (23)] (26): *LibLeg* 7/10v; *MurzHist* I3; *Leop Ier* 38/5; *Lámpert Biſkup Krákowſki* był poſłan do Rzymá od Miecſławá proſząc o koronę kroleſtwu Polſkiemu/ ále obiecawſzy zálię iey odmowil rzekąc: Ieſzcze iey nie godzien *BielKron* 344, 71v, 78, 190v, 406v; *Duas aeditias accepit repulſas, Dwa kroć mi odmówiono doſtoynoſci. Mącz* 287c; *Nunquam auſus ſum recusare eam quam obtrudit pater, [...] Nigdy m oycu tey nie ſmiał odmówić/ którą w mię ociec chce wetknąć. Mącz* 467a, 2a, 30a, 149b, 296a, 504b; *BudBib Num* 30/8; *PaprPan* Ff3v; *ktoryby [kmięć] ráczey miał być z domu wyrzucon/ ięſliby czego Pánu gdyby mu roſkázował odmowil. ModrzBaz* 47v; *StryjKron* 150; *PaprUp* G3; *ActReg* 129; *Záprawdę žádney rzeczy, o którą mię proſiſz, Odmowić ci nie mogę CiekPotr* 25. *Cf* »nic nie odmówić«.

odmówić komu (29): *rzekł kroi Zorobabelowi/ žáday v mnie czego chcefz/ nie odmowię tobie. BielKron* 116; [*Włodzimierz*] *žądał fioftry v Báżyliuá á Konſtántiná Greckich Ceſárzow/ kthorzy mu odmowili iż iey nie godzien BielKron* 344; *Górndworz* O4, Cc3; *BudBib Num* 30/5; (*nagł*) *Do iednéy. (-) PEwnieby mię (ieſli daſz) łobie zniewoliłá/ Y tym nie mnięy/ gdyby mi záraz odmowilá. PudłFr* 57. *Cf* *odmówić kogo, czego; »nic nie odmówić«.*

cum inf (3): *BibRadz* 2.Reg 13/13; *Dare denegabis, Odmowilz mi tego dáć. Mącz* 244d; *Y wítał Bilám ráno y rzekł do kfiąžąt Bálákowych: idźcie do ziemie wálzey. Bo odmawia Iehowá dopuſcić mi idz zwámi. Y wítały kfiąžetá Moáwſkie/ y przyſzły do Báláká/ y rzekli: odmowil Bilám przydz z námi. BudBib Num* 22/14.

W przeciwstawieniu: »odmówić ... dáć« (2): *ZNác iż łobie Apollo ofiáry vlubił/ Bo y dla nich Kálchálá tež márnje nie zgubił. Troiánom go odmowil Grekom dáł k pomocy PaprPan* Ff3v; *Odmów ięſlić niepomysłi: day maſzli dáć wolą KochFr* 10.

Zwroty: »nic (a. niczego) nie odmowie [komu]« (4): *Proſzę cię mow do Krolá Sálomoná bo wiem žec nic nie odmowi [nam non avertere faciet faciem tuam]/ áby mi dáł Abiſág Sunámithſką zá żonę. BibRadz* 3.Reg 2/17; *Górndworz* Mm3; *RejPos* 322v; *WujNT* 309.

»odmówić proſbie« (1): *nieieſt podobno/ abys to odmowil tako łlodkię modlitwie ij pokorné prozbie. OpecŻyw* 82.

Szereg: »nie dać ani też odmówić« (2): *GórnDworz* O4; Miłuję tę co daie: fkapą fye nie brzydę: Lecz ty nie dałz/ ani też wnet odmówisz/ widzę. *PudłFr* 57. [*Ponadto w przeciwstawieniu 2 r.*]

2. *Zaprzeczyć, wyprzec się* (1) : Abnego – Od mowicz, zaprzecz fię. *Calep* 6a.

3. *Powiedzieć to, co należało lub co było w obowiązku; wypowiedzieć, wyrecytować* (zwykle *part praet act*); *absolvere recitationem, percurrere dicendo a. recitando, perorare Cn* [co] (5) : Ayefly by przed Cef: nyemogl wfiłthkiego thak mowicz yakocz napiłsano. Thedy odmowywŷy po trzebnyeysze articuli przed Cef: krothkyemy slowy, ofthathek przed Bałłhamy szeroko rołzmowyłł *LibLeg* 7/36v; To odmowiwŷy oná Páni/ vmilknęłá. *BielSen* 12; Odmowiwŷy ty łłowá/ w gmáchy murowáne/ Wefzłá *PudłDydo* B4v; [Ścierpćie też y mnie/ że też będę mowił: á gdy odmowię [*post mea verba*] fmieycie fie będzieli fie wam zdáło. *Leop Iob* 21/3 (*Linde*)].

Zwrot: »odmówić modlitwę, pacierze« (1:1): Y odmowiwŷy modlitwę á dzięki Bogu [*hymno dicto*]/ wyłłli ná gorę Oliwną. *Leop Mar* 14/26; á Pápiłtá odmowiwŷy Pácierze/ łam z łobą długo w milczeniu był *OrzRozm* A4v.

4. *Odpowiedzieć* (2) : Ktoś iełt powiedz mi prawdę iż cie wyrozumiem/ Nie tráfnie coś powiedałz odmówić nie vmiem. *BielKom* C7v.

odmówić komu (1): Niecnotliwy Człowiek iełt ten/ ktory v/ márłego [!] háńbi/ gdyż on iuż łam zá fye odmówić iemu niemoże *OrzRozm* M2v.

5. [*Uzgodnić w wyniku rozmowy [z kim]*: Przypadku nie kładzie, jedno jakoby z Bogiem odmówił [*Quod casus non ponit [...], quasi cum Deo constituerit*] *PismaPolit* 508.]

Synonimy: 1. »nie pozwolić«; 4. *oddać, odkazać, odpowiedzieć, odprawić*.

Formacje współrdzenne cf MOWIĆ.

Cf **ODMOWIENIE, ODMOWION**